

етилістики та терміносистем. Болюча мовна проблема повинна викликати наполегливу, розумну, творчу працю над Словом. Працю, котра повинна охопити всю націю. Крім «чуття мови», для цього потрібні ґрунтовні знання. У пригоді стане тут найпильніше вслухання в живе мовлення різних верств суспільства, уважне читання наукової та художньої, оригінальної та перекладної літератури. Улюбленою літературою повинні бути словники та довідники. Однак головний засіб для підвищення культури власного мовлення — це читання відповідної фахової літератури.

Висока культура мовлення — це постійна інтенсивна робота думки, щоб висловлюватися якнайточніше, якнайправильніше, якнайстилісше. Рідна мова — головний чинник формування нації, саме тому слід належно цінувати її й плекати протягом усього життя.

1. Антощенко-Давидович Б. Д. Як ми говоримо / Б. Д. Антощенко-Давидович. — К.: Либідь, 1991. — 256 с.
2. Бабич Н. Д. Культура фахового мовлення: навч. посібник / Н. Д. Бабич, К. Ф. Герман, М. В. Скаб. — Чернівці: Книги XXI, 2005. — 572 с.
3. Грищенко Т. Б. Українська мова та культура мовлення / Т. Б. Грищенко. — К.: Центр навчальної літератури, 2003. — 536 с.
4. Жайворонок В. В. Українська мова в професійній діяльності: навч. посібник / В. В. Жайворонок, В. М. Бріцин, О. О. Тараненко. — К.: Вища школа, 2006. — 431 с.
5. Сербенська О. А. Актуальне інтерв'ю з мовознавцем: 140 запитань і відповідей / О. А. Сербенська, М. Й. Волющак. — К.: ВЦ Просвіта, 2001. — 204 с.
6. Чмут Т. К. Культура спілкування: навч. посібник. — Хмельницький: ХІРУП, 1996. — 345 с.

G. V. Kovalchuk

THE PROBLEMS OF THE UKRAINIAN SPEECH CULTURE

The article is devoted to the problem of the Ukrainian speech culture during the post soviet period. It analyses the typical mistakes in the speech of pupils, students and other people who use Ukrainian in different spheres of life.

Key words: individual broadcasting, culture of speech, linguistic intercourse, language personality.

G. V. Kovalchuk

ВОПРОСЫ КУЛЬТУРЫ УКРАИНСКОГО ЯЗЫКА

Статья посвящена проблеме культуры украинского языка во времена перестройки украинского государства, анализу типичных ошибок и огрехов в устной и письменной речи учеников, студентов, других слоев населения, которые используют украинский язык ежедневно в разных сферах жизнедеятельности.

Ключевые слова: языковая личность, культура речи, речевое общение.

УДК 811.161.2'276.2'373.23

С. В. ДМИТРИЇВ

НОМІНАЦІЯ ОСОБИ У КОНТЕКСТІ ЛІНГВОКУЛЬТУРНОЇ КАРТИНИ СВІТУ НОСІЇВ УКРАЇНСЬКОГО СЛЕНГУ

У статті досліджується проблема впливу лінгвокультурної картини світу носіїв українського молодіжного та міського сленгів на номінативні процеси даних соціолектів. Окрема увага приділяється особливостям та специфіці номінації особи у мові молоді та решти мешканців міста, які активно використовують сленг у повсякденній комунікації.

Ключові слова: молодіжний сленг, мовна картина світу, міський сленг, меліорація, пейоризація, номінація особи, комунікативна модель.

У цій статті ми робимо спробу визначити роль лінгвокультурної картини світу носіїв українського сленгу у процесі формування корпусу лексики на позначення номінації особи.

Одним із наймасовіших соціолектів переважної більшості мов є сленг як різновид розмовного мовлення. Картина світу носіїв сленгу, зважаючи на різноманітність її представників, позначена багатогранністю й багатовимірністю. «Помилкою було би вважати, що сфера функціонування сленгу — міські соціальні низи. Важливим соціально-прагматичним аспектом сленгу є його використання в неофіційних ситуаціях усного спілкування. Ним можуть користуватися

без ризику для своєї мовної репутації освічені люди, якщо вони близько знайомі одне з одним, разом працюють, мають спільні інтереси тощо. По-друге, існують територіально-регіональні відмінності сленгу. Хоча соціальні діалекти меншою мірою, ніж територіальні, пов'язуються з якоюсь місцевістю, вже поліетнічний характер держави, територіальні різновиди відповідної національної мови, культурні традиції того чи іншого регіону, характер мовних контактів відбуваються на соціально-лінгвальному обличчі субстандарту взагалі та сленгу зокрема...» [2, с. 42]. На нашу думку, сленг є одним із найдавніших соціолектів у світовому масштабі. Ще до появи державних утворень, коли міста мали абсолютну автономність, сленг уже існував, гармонійно розвиваючись разом із динамікою культурних, технічних, економічних та геополітичних ресурсів часу, обслуговуючи потребу вербального зв'язку представників різних соціальних груп. За зовнішньою примітивністю ховалась колосальна енергетичність лексики, як правило, влучної, гострої, лаконічної. Її творець — народ, що вкладав у мовотворчість неповторність свого часу, експресію почуттів та енергетику завзятості: «Мова, що засукує рукава, плює на долоні, приступає до роботи» [3, с. 214]. Слід зазначити, що сленгом володіють (навіть не використовуючи його елементів у мовленні) майже всі мешканці того чи іншого населеного пункту. Тобто, кожен індивід автоматично диглос. Окрім розмовного варіанту літературної мови, людина володіє ще й сленгом свого регіону. Виняток складає молодіжний сленг, який не завжди зрозумілий старшому поколінню через певний бар'єр у різниці вікових картин світу. Сленг — абсолютної відкритої мовна система, яка селекційним шляхом відбирає до свого складу лексичні елементи, що мають найвищий потенціал експресивності різних соціолектів, розширюючи й меліоруючи або пейоризуючи їх семантику. Зважаючи на це, можна стверджувати, що узуальна картина світу користувачів сленгу носить мозаїчний структурний характер: від погляду на світ носія розмовного літературного мовлення — до погляду носія кримінально-злочинного соціолекту. У соціолінгвістиці традиційно виділяють молодіжний та загальноміський сленги. Безперечним є факт динамічності, ширшої відкритості та емоційності саме молодіжного сленгу, що тісно пов'язаний із КС молодішої людини та, відповідно, ставленням до навколишньої дійсності.

«Слід підкреслити, що молодіжний сленг з-поміж інших соціальних страт є чи не найскладнішою мовною структурою, оскільки він синтезує всі інші страти з неодмінною печаттю групової, індивідуальної мовотворчості та «вікового» мовного смаку.

Безумовно, молодіжному сленгу, як ніякому іншому соціолекту, притаманна певна розмитість меж. Вичленувати його як замкнену підсистему, як об'єкт спостереження можна лише умовно. Звичайно, певна частина молодіжного лексикону залишається надбанням тільки для цього соціуму, але загалом варто відзначити постійне динамічне проникнення МС у ширші соціально-мовні страти.

Думка про МС як підсистему національної мови заслуговує на увагу ще й в аспекті опосередкованого фактора загального сленгу на шляху контактної взаємодії МС з розмовною національною мовою в цілому» [2, с. 190].

Людина (особа), її вчинки, характеристики, приналежність соціальна й національна — один з основних об'єктів МКС користувачів молодіжного сленгу. На думку Л. О. Ставицької, МКС молодіжного сленгу в ставленні до людини репрезентована в таких картиномовних площинах:

- 1) частини тіла людини;
- 2) людина як носій фізичних рис;
- 3) фізіологія та хвороби;
- 4) соціальні характеристики людини;
- 5) вітальні цінності;
- 6) емоційно-почуттєві цінності;
- 7) пізнавальні цінності;
- 8) моральні цінності;
- 9) побутові звичаї;
- 10) естетичні цінності.

Надзвичайна експресивність лексичного складу молодіжного сленгу позначається на цілісній МКС її носіїв. У переважній більшості це знижена полівалентна семантика. «Експресія знижувальної оцінки відрізняє всі закриті та напівзакриті жаргонні підсистеми: кримінальні, студентські, військові та решту, проте експресія молодіжного сленгу — явище більш високого порядку, яке є загальнохарактеризуючою мовною ознакою не окремої соціально-професійної групи, а значної частини всього суспільства — молоді в цілому. З одного боку, це експресія відсторонення, яка зумовлена природним бажанням молодих людей до виділення, виокремлення, але з іншого боку, сленг, маючи широку та недостатньо визначену соціальну базу, надає цьому відстороненню інший напрям, інший імпульс: відкидання норми як функціональний засіб оцінювальної експресії, емоційне, образно-евфемістичне, іронічне слововживання у сфері повсякденного побутового спілкування» [1, с. 153].

Для реалізації ідеї «виокремлення» та «відсторонення» молодь, як правило, визначає своє місце в соціумі стосовно решти його представників — позиціонує себе не просто як окрема

група, а як колектив, що може оцінювати навколишній світ за параметрами власних цінностей та розуміння світу. Саме експресивна оцінювальність породжує номінативні моделі на позначення особи: як внутрішньоосоціальні, так і номінації, що спрямовані на решту представників соціуму. Отже, номінації особи в МКС носіїв молодіжного сленгу належить великий за обсягом лексичний корпус, позначений квазісинонімією та високим рівнем експресивності: «В українському молодіжному сленгу незначна кількість родових назв людини, проте детально структурована група назв осіб за статевою приналежністю. Розвинені квазісинонімічні ряди на позначення різних понять» [2, с. 43]. Найвища частотність номінацій особи репрезентована у межах ЛСГ на позначення фізичних рис людини та її соціальної характеристики.

«Найактуальнішою для сленгового вжитку є ознака «високий», «дужий», яка стосується і звичайної людини, і певних соціокультурних типів, як-от: «член кримінального угруповання» (*бик, севал, шайба*)» [2, с. 197]. Дана закономірність зрозуміла: в молодіжному середовищі панує культ фізичної сили, зовнішньої досконалості — один з найдоступніших способів самоствердження та самореалізації. Релевантними ознаками чоловіка-носія фізичних рис є «великий, дужий» (*чебурактор, шайба, качило*); низький (*курдунель, бджонц, штемп*); лисий (*кіндерсюрприз, плейшнер*); модний (*стильняк*); неприємний вигляд (*чмир, чмуридо, зачмошений*) [2, с. 197].

Номінація жінок за віком представлена, в основному, з негативно-зверхньою конотацією: *рудера* (похилий вік); *лошиця* (середній вік); *чубчик, герла* (молода дівчина, жінка). Щодо візуальної вікової характеристики, то вона виражається лексемами «ветеран», «старпер», «нафталін» в парних гендерних субстандартах.

На нашу думку, подана Л. О. Ставицькою характеристика лексико-семантичного корпусу «Людина як носій фізичних рис» потребує певного доповнення: по-перше, фізичні характеристики розміру фізичного тіла особи та ознаки сили релевантні не лише для чоловічої статі, а й для жіночої: *кобила* (велика й широка жінка), *зубочистка* (висока й худа), *двоімовочка* (маленька) і таке інше, а по-друге, — конотація МС у бік фізичних рис не завжди носить негативний відтінок: багато зменшувально-пестливих форм з іронічно-жартівливою або кепкувальною маркованістю без рис яскравої або прихованої агресії. Особливо це виявляється в корпоративному спілкуванні молоді: «бичечок», «кобилка», «шпичечка» та ін. Негативна оцінність та пейоративність, як правило, спрямована проти «чужих» або «антиподів, ворогів». Як бачимо, МКС молоді полівалентна: схильна як до меліорації, так і до пейоризації семантичних полів вживаної лексики.

Соціальна характеристика людини в узусній КС молодіжного соціолекту представлена у чотирьох площинах: професія або заняття; національність або місце проживання; соціальний стан; сексуальні меншини та наркомани. Щодо соціальної характеристики за професією, родом занять, то «у цій лексичній підсистемі актуалізуються номінації на позначення осіб популярних професій та занять, відносно нових у соціально-професійній інфраструктурі суспільства: бізнесмен (*бізнесовець, бізнесюк*), менеджер (*менгер*), охоронець (*викидайло*), жебрак-прохач (*аскач*), стійких і традиційних: лікар (*айболит*), водій (*драйвер*), а також тих, із представниками яких молоді доводиться стикатися: жінка, яка торгує самогоном (*альбіна*)» [2, с. 198]. Як бачимо, частину номінацій складають запозичення з англійської мови, а частину — запозичення з лексичного корпусу кримінально-злочинного соціолекту. Переважна більшість молоді у процесі набуття або вибору професії ще не має чіткого життєвого напрямку, а отже, вкладає у номінації дещо зверхній погляд на ті професійні ознаки, які носять старші представники суспільства, що вже професійно визначились та облаштувались.

Дещо відмінну конотацію мають номінації особи, пов'язані з національністю та місцем проживання. Як і будь-якій живій істоті, людині притаманне здійснення контролю за «власною територією». Будь-яке втручання у поле комфорту людини (а особливо молоді) викликає відповідну реакцію протидії агресивного характеру. Особливо це стосується некоректного проникнення у межі впливу української молоді представників кавказьких народів за останні 20 років. «Актуалізованими є ті етніми, які традиційно у національній картині світу є емоційно забарвленими: поляк (*бзденик, подляк*), єврей (*айд, щирий українець*); які включені до сленгової картини світу за фактом територіальної близькості: білорус (*зюзюк*), фактом туристичних, ділових контактів: чех (*пенічка*), фактор проживання інших народів на території України: кавказець (*носоріг, хач*), азербайджанець (*азер (айзер), азербон*), негр (*нігер, гуталін*), а також фактом культурної експансії: американець (*америкос*), італієць (*макаронник*)» [2, с. 198]. Інтуїтивно молоді намагається протистояти будь-якій експансії, будь-якому обмеженню моральних або територіальних свобод з боку чужинців. Така експресивна номінативна протидія спостерігається і на внутрішніх теренах України у випадках некоректного вторгнення на чужі території: щодо представників чужих міст, містечок і навіть сіл.

Отже, номінації особи є виразниками однієї з ментальних рис українського народу — територіальної та психологічної корпоративності; захисту територіальної та психологічної зони комфорту від «чужих» (прийшлих).

З визначенням різкої межі між різними соціальними верствами в Україні у кінці ХХ — на початку ХХІ століття, у свідомості молоді виникає новітня мовотворча поведінка, спрямована проти такої нерівності (звичайно, йдеться про дітей пересічних та збіднілих батьків). Це одразу ж дало цілу низку номінацій представників соціальних верств: багач (*крутик, крутелик, мутило, жирний карась* та ін.); діти багатіїв (*мажорик, жорик, папунькин, крутеня, джосик* та інші); рідня (приближені) багатіїв (*мафія* (у значенні родина), *крута фамілія, біднячки, лисики* та інші). Не меншою кількістю номінацій наділені й люди, що знаходяться поза межею зубожіння: *лах, ляхно, чулик, бомжара, чмо* та інші. Отже, молодіжна КС позиціонує себе десь посередині — між дуже бідними й дуже багатими. «Абсолютну більшість лексем цього ряду становлять номінації на позначення людини із провінції або з села (бик, бульо-мульо, кирило, рагуль), що має у своїй основі низку культурних та ментальних чинників» [2, с. 198].

Попри глибоке вкорінення у молодіжному субполі буття алкоголю, наркотиків, наявність певної кількості представників нетрадиційної сексуальної орієнтації, молодіжна КС позиціонує своє відсторонення від даних явищ, відповідно реагуючи у номінативних виявах мовленнєвої субкультури: «Ці групи постають об'єктом іронічного кепкування. Цікаво відзначити, що номінації, які функціонують у молодіжному середовищі, жаргонізованому мовленні (*гей, лесбос; наркаш, наркаліга, нарком, наркоша*), фіксують власне погляд «стороннього» на ці мікро-соціуми, представники яких для внутрішньокорпоративного спілкування обирають принципово інші лексеми (у гомосексуалістів, наприклад, — один з нас), що майже не проникають у ширші соціолекти» [2, с. 199].

На окрему увагу заслуговує емоційно-оцінна система номінацій особи на позначення психічно хворих людей та надмірно агресивних у поведінці, яка свідчить про несхвальне ставлення до них у молодіжній КС: *довбонутий, крейзі, бзікуватий, відморожений, відірваний, пройханий, скін, гопник, відморозок* та інші.

З цинічно-кепкувальним ставленням пов'язані номінації, які позначають нездатних до науки, навчання, розумового розвитку осіб: «На негативному полюсі перебувають доволі потужні синонімічні ряди на позначення людини з повільною реакцією (*гальмо*), розумово відсталі (*понеделок*), обмеженої (*дятел*). Ознака, яка уточнює «дурість, глупоту» і містить у собі уточнення «некмітливий (тупий)» (*бивень, даун*), за частотністю стоїть на першому місці серед інших семантичних уточнювачів і навіть кількісно трохи перевищує синонімічний ряд зі значенням «дурень» (*баняк, дупель*) — 10 проти 9» [2, с. 205].

Молодь і юнацтво, як і у всі часи розвитку людства, переживають романтично-ідеалістичний період життя, коли в КС людини особливе місце посідають поняття честь — чесність, дружба, вірність (гендерна та дружня) та інші: *дружбан, друган, кумпель* (товариш), *своаяк* (свій у всіх компаніях). «Для молодіжного соціуму вельми показова негація таких явищ, як брехливість (*андерсен* — брехун, *динамік* — той, хто дає надію й не дотримується обіцянки, *лажів* — схильний до обману, *лажайло* — ненадійна людина, *пацюк* — зрадник)» [2, с. 205].

На особливе ставлення в КС молодіжного соціолекту «заслужують» представники карних органів (міліції). «Схильність молоді до непослуху фіксує також лексико-фразеологічний ряд: *втик, вставити, втикати* кому — покарання за непослух, невиконану роботу. Соціальні аспекти такого непослуху пов'язуються функціональним у МС ЛСП «міліція» (міліціонер — *афен, фараон, ментяра*)» [2, с. 206].

Підсумовуючи сказане вище, слід зазначити, що українська молодіжна субкультура має багатогранну та національно своєрідну картину світу, що досить активно проявляється у номінації особи, морально-понятійних категоріях. Система номінацій особи в МКС українського молодіжного соціолекту неоднорідна, що свідчить про абсолютну її відкритість і динамічність у відборі нових засобів номінації природним (зважаючи на рівень експресивності) шляхом. У переважній більшості МКС української молоді не є агресивною, — швидше ігровою. Не прослідковується схильність до невинуватої жорстокості, насильства, морального розкладання. Негативні явища суспільства піддаються швидше влучному мовному висміюванню, аніж схваленню, що свідчить про відносне здоров'я молодого покоління українців як у психофізичному, так і в моральному напрямках.

Окремим явищем української мовної картини світу є міський сленг, який заповнює лакуну невинуватого спілкування дорослих мешканців міста, що не виключає взаємопроникнення елементів молодіжного соціолекту й навпаки, через абсолютну відкритість та взаємодію обох мовних систем. Проте, у силу звуженості кола комунікативних можливостей (порівняно з МС, який використовує новітні технології онлайн спілкування) має яскраво виражений територіальний характер в умовах різної валентності «покриття» україномовним населенням українських міських територій: «Як урбаністична культура в цілому, міський сленг — територіально зумовлене явище» [2, с. 256]. На нашу думку, урбосоціолекти України можна розподілити на такі лінгвокартиномовні об'єднання як: західноукраїнські урбосоціолекти, середньоукраїнські урбосоціолекти, південноукраїнські урбосоціолекти та урбосоціолекти Донбасу й Донеччини. Наш розподіл базується на концентрації україномовного населення на тих чи інших територіях і, від-

повідно, використанні в цих соціолектах української лексики. Так, якщо в західноукраїнських містах базовою мовою урбосоціолектів є українська мова, то в південноукраїнських — російська: «Щодо центрального та східного регіону, то тамтешній сленг сформувався під пресингом російської мови та відповідної жаргонної субкультури. Тотальне цілеспрямоване поросійщення українського етносу унеможливило розвиток сленгу на українській мовній основі» [2, с. 256].

Якщо лексична система МС більш масова у використанні (її знають майже всі представники даної вікової категорії), то міський соціолект використовують далеко не всі мешканці міста. Це пов'язано із соціальною градацією населення. Дехто спілкується виключно сленговим мовленням, а певна частина мешканців показово відмежовується від соціолекту, використовуючи виключно літературну розмовну мову. Вибір залежить від освіченості, кола спілкування та індивідуального мовного смаку.

Картину світу носіїв урбосоціолекту можна поділити на такі сегменти: алкоголь та сфера його вживання; райони міста та їх місце в урбосистемі (номінації, позначення); вулиці та їх місцева «семантика»; побутова сфера та родинні зв'язки.

Алкогольна культура міста глибоко досліджена російським мовознавцем В. В. Хіміком у 5 розділі монографії «Поэтика низкого, или просторечие как культурный феномен» (2000): «Однією з унікальних сфер традиційної мовної словотворчості, регулярної й масової реалізації естетичного прийому відстороненості є п'ятика й пов'язані з нею субкультурні таксони цього рутинного й водночас такого ж привабливого для мовної реномінації явища» [4, с. 158]. І хоча культура п'ятіки Росії й України відрізняються, дане явище має спільні релевантні психофізичні мотивації та міжмовний обмін на лексичному та обрядовому рівнях. Алкогольна «культура» міста дає квазісинонімічний ряд лексем на позначення особи, яка зловживає алкогольними напоями: *п'яничка, п'яничужка, п'янь* (як індивідуальна, так і збірна номінації), *кирятьщик, кирик, кирюха, алкан, ханик, алік, алконавт, синяк, піон, синюшник, ханюк, баклажан, хронік* (чоловічого роду) та жіночі: *синячка, ханичка, хана, киря, алканка, алкашиха, хризантема, хронічка, кольоровка, фіалка* та інші. Таке номінативне зацікавлення питущим індивідом свідчить про високий відсоток його присутності у структурах КС урбосоціолектів.

Доволі вагоме значення для мешканців міста має структурна система міста: райони, старі назви частин міста, назви різних закутків. «У вузькому розумінні термін «міський сленг» можна вважати вокабуляром вторинних номінацій на позначення міських реалій, зрозумілих тільки мешканцям цього міста (містечка) або навіть жителям певного мікрорайону. Слід зважити на творчий за своєю суттю характер вторинної номінації, яка засвідчує лінгвокреативні аспекти мовного самовияву субетносу, специфічне почуття гумору, гри зі словом тощо». [2, с. 258]. Дуже часто особові номінації пов'язані саме з місцем проживання чи народження в місті: Катарка (район) — *катарчаник (-нка)*; базар Анголенка (Запоріжжя) — *анголівський (-ська)*; селище Котовського (район Одеси) — *посілковський (-ка), котовець (-ці)*; Подол (район Києва) — *подолець (-льці)* та інше.

Такими ж систематизаторами КС носіїв урбосоціолектів є міські топонімічні структури вулиць, площ, майданів та інше. Приналежність до однієї вулиці в КС жителя міста прирівнюється іноді ледь не до родової спорідненості. Тому назва вулиці нерідко виступає субкодом для учасників комунікативного акту: Пушкінська — *пушкінські* (хлопці), Колодіжна — *колодінський* (парубок), Таврійська — *таврійський* (-ська) (дівчина, хлопець) та ін.

«Сленгові номінації зі сфери міського побуту не обмежуються суто вторинною назвою міської реалії, а можуть входити в значно глибші екзистенційно-психологічні, емоційні сфери буття субетносу, що відповідним чином позначається на комунікативному мікрокліматі урбаністичного середовища» [2, с. 260]. Як правило, у будь-якому місті наявні знакові суспільно-побутові місця: лікарні (зокрема, психічні), органи верховної влади міста та карних закладів, цвинтарі тощо. Найчастіше жартівливі номінації особи стосуються психіатричних клінік та венеричних лікувальних центрів, рідше (в силу релігійної моралі) обігруються назви цвинтарів. Так, скажімо, на людей, що поводять себе неадекватно, в Одесі кажуть *олександрійський, свердловець* або *слобідський*, а в Маріуполі — *пашківець* (вулиця Пашківського).

Отже, слід зазначити, що міські соціолекти України, як і молодіжний міський сленг, у переважній більшості не мають виявів немотивованої агресії. Картина світу його носіїв швидше має жартівливо-іронічну валентність експресії, аніж агресивно-ворожу. На відміну від кримінально-злочинного соціолекту, міський сленг (як і молодіжний) має поділ на «своїх» та «чужих» лише умовно-топонімічний, а не є відкритим протиставленням власної КС соціальної та психологічної свідомості решти суспільства, хоча і є частковим носієм гомогенних рис арго, але, здебільшого, на лексико-семантичному рівні.

Як бачимо, КС користувачів молодіжного та міського сленгу багато в чому є віддзеркаленням загальноукраїнської моделі світу, для якої є чужою спонтанна немотивована агресія, жорстокість, ворогування та зненависть. Навпаки, у лексичних системах даних соціолектів переважає жартівливо-іронічна тональність, зверхньо-поблажлива доброзичливість, кепкування та здоровий гумор.

1. *Поливанов Е. Д.* За марксистское языкознание / Е. Д. Поливанов. — М.: Федерация, 1931. — 240 с.
2. *Ставицька Л. О.* Арго, жаргон, сленг / Л. Ставицька. — К.: Критика, 2006. — 462 с.
3. *Сэндберг К.* Избранное / Карл Сэндберг. — М.: Худож. лит., 1981. — 342 с.
4. *Химик В. В.* Поэтика низкого, или просторечие как культурный феномен / В. В. Химик. — СПб.: Филол. ф-т СПбГУ, 2000. — 272 с.

Умовні скорочення

КС — картина світу; МКС — мовна картина світу; МС — молодіжний сленг.

С. В. Дмитриев

НАИМЕНОВАНИЯ ЛИЦА В КОНТЕКСТЕ ЛИНГВОКУЛЬТУРНОЙ КАРТИНЫ МИРА НОСИТЕЛЕЙ УКРАИНСКОГО СЛЕНГА

В статье исследуется проблема влияния лингвокультурной картины мира носителей украинского молодежного и городского сленгов на номинативные процессы этих социолектов. Отдельное внимание уделяется особенностям и специфике номинации лица в речи молодежи и других жителей города, которые активно используют сленг в повседневной коммуникации.

Ключевые слова: молодежный сленг, языковая картина мира, городской сленг, мелиорация, пейоризация, наименование лица, коммуникативная модель.

S. V. Dmytriev

NOMINATION OF PERSONS IN THE PICTURE OF THE WORLD BY UKRAINIAN SLANG NATIVE SPEAKERS

The article considers the problem of peculiarities of linguistic and cultural picture of the world by Ukrainian slang native speakers. Particular attention is paid to nomination of persons in this subculture.

Key words: slang, sociolect, picture of the world, nomination of persons, communicative model, Ukrainian.